

İlkokul

TÜRKİNKILABI
ESSİZDİR

TÜRK İNKILABI

HAZIRLIK

İHTİLAL

İNKILAP

“Uçurum kenarında yıkık bir ülke... Türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar... Yıllarca süren savaş... Ondan sonra, içerde ve dışarıda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için arasız inkılâplar... İşte Türk genel inkılâbının bir kısa ifadesi...”
1935 (Atatürk'ün S.D. I, S. 365)

TÜRK İNKILABI

HAZIRLIK

İHTİLAL

İNKILAP

İNKILAPLARIN GENEL KARAKTERİ :

- **Bağımsızlık Savaşı'nın bir yönü vatanın bütünlüğünü, ulusun bağımsızlığını sağlamaya yöneliktir, bunun için Sevr Antlaşması'nı yok etmek gerekiyordu. Milli Mücadele ile kazanılan zafer ve Lozan Antlaşması, Sevr Antlaşması'nın olumsuzluklarına son vermiştir.**
- **Bağımsızlık Savaşı 'nın diğer yönü ise devlet kuruculuğudur. Artık Osmanlı Devleti'nin yerine modern bir Türk Devleti'nin kurulması zamanı gelmişti. Bu süreç imparatorluktan "ulusal devlet'e, teokratik devletten "laik" devlete, saltanattan "Cumhuriyet'e bir gelişim çizgisindedir.**

TÜRK İNKILABI

HAZIRLIK

İHTİLAL

İNKILAP

İNKILAPLARIN GENEL KARAKTERİ :

- Atatürk, inkılabı şöyle tanımlamıştır: “Türk milletini son asırlarda geri bırakmış olan müesseseleri yıkarak yerlerine milletin en yüksek medeni icaplara göre ilerlemesini temin edecek yeni müesseseleri koymuş olmaktadır.” şeklinde tanımlamıştır.
- • Atatürk'ün inkılap anlayışı radikal ve köklü değişiklikler yapılması yönündedir. Tanımından da anlaşıldığı gibi İnkılâbın amacı, çağdaş uygarlık seviyesini yakalamak, hatta onun da üzerine çıkmaktır.
- Türk İnkılabı, 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla başlamıştır.

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

1 Kasım
1922

Saltanatın
Kaldırılması

13 Ekim
1923

Ankara'nın
Başkent
Oluşu

29 Ekim
1923

Cumhuriyetin
İlanı

3 Mart
1924

Halifeliğin
Kaldırılması

1921-1924

Anayasa
Hareketleri

*Hakimiyet kayıtsız şartsız
milletindir.*

TYT/AYT

TÜRK İNKILABI

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922)

Milli Egemenlik yolunda atılan adımlar:

- 1- Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)
- 2- TBMM'nin açılması (23 Nisan 1920)
- 3- Teşkilat-ı Esasiye'nin kabulü (20 Ocak 1921)
- 4- Saltanat'ın Kaldırılması (1 Kasım 1922)

Saltanatın kaldırılma sebepleri:

- Türk milletine millî bir kimlik kazandırmak.
- Saltanatın milli egemenlik ilkesine aykırı olması.
- 23 Nisan 1920 'de TBMM'nin egemenliği halka vermesi.
- İstanbul'un 16 Mart 1920 'de resmen işgal edilmesi ile Osmanlı Devleti fiilen ortadan kalkmış olması.

TÜRK İNKILABI

Saltanatın kaldırılma sebepleri:

- İstanbul'un 16 Mart 1920 'de resmen işgal edilmesi ile Osmanlı Devleti fiilen ortadan kalkmış olması.
- 20 Ocak 1921 Anayasası'na göre Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olması ile Padişah ve Halifeliğin sembolik hale getirilmiş olması.

Hızlandıran gelişme

- İtilaf Devletleri'nin, Lozan'da toplanacak barış görüşmelerine TBMM Hükümeti ile birlikte Osmanlı Hükümeti'ni de çağırmaları.

TÜRK İNKILABI

- Osmanlı Hükümeti'nin Lozan Barış Görüşmeleri'ne katılma isteği üzerine, TBMM halifelik ve saltanatı birbirinden ayırarak saltanatı kaldırdı. (1 Kasım 1922)
- 17 Kasım 1922'de Vahdettin'in İngiltere'ye sığınması üzerine ; TBMM halifeliğin yurt dışında kullanılabileceği ihtimali ile, Osmanlı Hanedanından Abdülmecit Efendi'yi halife olarak belirledi. (18 Kasım 1922)

Saltanatın Kaldırılmasının Önemi:

- Lozan'da Barış Görüşmeleri'nde ikilik çıkması önlendi.
- Milli egemenlik ilkesi güçlendirildi.
- Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığı resmen sona erdi.
- Devlet başkanı sorunu ortaya çıktı.
- Siyasi yetki ile dini yetkinin birbirinden ayrılması ile laiklik yönünde ilk adım atılmış oldu.

TÜRK İNKILABI

Ankara'nın başkent olması (13 Ekim 1923)

2 Ekim 1923'de İtilaf devletlerinin İstanbul'u boşaltması ile ,devlet merkezinin neresi olacağı sorunu ortaya çıkmış; Dışişleri Bakanı İsmet Paşa ve arkadaşları tarafından TBMM'ye sunulan bir maddelik "**Türkiye Devleti'nin başkenti Ankara şehridir**" kanun tasarısı 13 Ekim 1923'de kabul edilerek bu sorun ortadan kalkmıştır.

Önemi:

Türkiye'nin başkenti resmen Ankara oldu.

TÜRK İNKILABI

CUMHURİYETİN İLANI (29 Ekim 1923)

Cumhuriyet: İnsan hakları ve özgürlükleri, milli irade, çoğulcu düşünce, hukuk kuralları, yasaların üstünlüğü ve korunması, kamu yararı, seçim sistemi, yasama-yürütme-yargı güçlerinin birbirini denetlemesi ve egemenliğin halka ait olması gibi temel değerlere dayanan yönetim biçimidir.

Demokrasi: Doğrudan doğruya halk egemenliği ne dayanan yönetim biçimidir.

Cumhuriyet'in ilan edilme sebepleri:

- TBMM'nin açılması ile cumhuriyete dayalı bir devlet kurulmuş fakat ortamın müsait olmamasından dolayı kurulan sistemin adı açıkça söylenememiştir.
- Artık yeni Türk Devleti'nin adının konması gerekiyordu.

TÜRK İNKILABI

- TBMM'nin açılmasından itibaren hükümetin adı "**Büyük Millet Meclisi Hükümeti**" idi. Bakanlar anayasaya göre Birinci Meclis tarafından tek tek seçiliyordu. İkinci Mecliste bu şekilde bir hükümet kurmanın çok zor olması ve bunun bir **hükümet bunalımına** neden olması.
- Hakimiyetin kayıtsız şartsız milletin olmasının ancak Cumhuriyet idaresi ile sağlanacağına inanılması.
- Saltanatın kaldırılması sonrasında **rejim adı, devlet başkanlığı, devlet adı** gibi sorunların çıkması.
- Çağdaşlaşma yolunda adım atmak için demokratik zeminin oluşturulması gerekiyordu.
- **Bazı kişilerin devlet başkanı olarak halifeyi görmeye başlamaları.**

TÜRK İNKILABI

İsmet Paşa'nın hazırladığı "**Türkiye Devleti'nin hükümet şekli, Cumhuriyettir.**" şeklindeki anayasa değişikliği teklifi TBMM tarafından oy birliği ile kabul edildi. (29 Ekim 1923)

Cumhuriyet'in ilan ile;

- Mustafa Kemal, **ilk Cumhurbaşkanı** seçildi. (1923-1938)
- İsmet Paşa **ilk Başbakan** oldu.
- Ali Fethi Bey **ilk Meclis Başkanı** oldu.
- **Kabine Sistemi**'ne geçildi. Bu sisteme göre meclis, Cumhurbaşkanı'nı seçecek, Cumhurbaşkanı Başbakan'ı tayin edecek; Başbakan da meclisten uyumlu çalışabileceği kişileri Bakan olarak belirleyerek Cumhurbaşkanı'nın onayına sunacak ve böylece kabineyi kuracaktır.

TÜRK İNKILABI

Cumhuriyet'in İlanı'nın önemi: :

- 1921 Anayasası'nda ilk önemli değişiklik yapıldı.
- Rejimin ve devletin adı belli oldu.
- Yeni devletin adı "Türkiye Cumhuriyeti Devleti" oldu.
- Devlet başkanlığı sorunu çözüldü.
- Devlet, meclis ve hükümet başkanlıkları ayrıldı.
- Cumhuriyet ilkesi resmiyet kazandı.
- Yeni devlet düzeni hukuki zemine oturdu.
- Yürütme gücü, Meclisten alınarak hükümete verildi.
- Meclis Hükümeti Sistemi'nden Kabine Sistemi'ne geçildi.
- Not: Yasama ve yürütme görevlerinin 23 Nisan 1920'de BMM'ne verilmesi cumhuriyet sisteminin kurulacağıının habercisiydi.

TÜRK İNKILABI

Halifeliğin Kaldırılışı (3 Mart 1924)

- Hz. Muhammed'in vefatından sonra, onun yerine geçen ve devlet yönetimini üstlenen idarecilere halife unvanı verilmiştir.
- Osmanlı padişahları bazen halifeliğin dini yönünü kullandılar. (Küçük Kaynarca Antlaşması, Uşi Antlaşması ve I. Dünya Savaşı sırasında)
- Padişah Vahdettin'in İngilizlere sığınması üzerine halifeliğin yurt dışında kullanılabileceği ihtimali düşüncesiyle TBMM, Abdülmecit Efendi'yi halife olarak belirledi.(18 Kasım 1922)
- TBMM, saltanatı kaldırmış, fakat halifeliğin devamına karar vermişti. Çünkü halifeliğin kaldırılması için ortam henüz uygun değildi.

TÜRK İNKILABI

Halifeliğin kaldırılma sebepleri:

- Halife Abdülmecit Efendi'nin TBMM'nin belirlediği kurallara uymaması.
- Saltanatın geri gelmesini isteyenlerin kışkırtmalarıyla kendisini TBMM'den üstün görmeye başlaması,
- Bazı milletvekillerini kabul edip siyasi demeçler vermesi ,
- Bazı milletvekillerinin halifeye bağlı olduklarını ifade etmesi,
- Kendisini padişah gibi görmeye başlaması.
- Halifeliğin cumhuriyet rejimi ile bağdaşmaması.
- Halifelik makamının yapılacak inkılaplar için engel görülmesi.
- Halifelik makamının cumhuriyet karşıtları için sığınak haline gelmesi.

TÜRK İNKILABI

- Cumhuriyet'in ilanından sonra devlet yönetiminde iki başlılığın ortaya çıkması. (Cumhurbaşkanı ve Halife)
- İslam ülkelerinde sömürgeleri olan İngiltere ve diğer Avrupa Devletleri'nin halifeliği temsil eden Türkiye'yi kendileri için potansiyel tehlike olarak görmesinin Türkiye'nin dış politikasını olumsuz etkilemesi.

Gibi nedenler ile TBMM'de yapılan görüşmeler sonrasında halifelik kaldırıldı. (3 Mart 1924)

TÜRK İNKILABI

Halifeliğin kaldırılmasının önemi:

- İnkılapların gerçekleştirilme süreci hızlandı.
- Milli egemenlik tam sağlandı.
- Cumhuriyet'in temelleri güçlendirildi.
- İkili yönetim görüntüsüne son verildi.
- Laik devlet düzenine geçişin en önemli aşması oldu.
- Ümmetçilikten **milliyetçiliğe geçişte** önemli bir adım atıldı.
- Çağdaş dünya ile uyum içinde yaşamak için gerekli ortam hazırlandı.
- Saltanata yeniden dönülmesi yönündeki tartışmalar ortadan kalktı.

TÜRK İNKILABI

Halifeliğin kaldırıldığı gün çıkan diğer kanunlar:

- 1)TBMM tarafından 430 sayılı **Tevhid-i Tedrisat (Eğitim ve Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu** kabul edildi.
- 2)**Şer'iyeye ve Evkaf Vekaleti (Din İşleri Bakanlığı)** kaldırılarak; yerine **Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı** kuruldu.
- 3)**Erkan-ı Harbiye Vekaleti (Savaş Bakanlığı)** kaldırılarak; yerine **Genel Kurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı** kuruldu.

NOT:Yeni Türk Devleti'nin barışçıl bir dış politika yanlısı olduğu ifade edilerek ,askeri yetki ile siyasi yetki birbirinden ayrılmış oldu.

(19 Aralık 1924'de komutanlık ile milletvekilliği birbirinden ayrıldı.

Yani ordu siyasetten ayrıldı. Olağanüstü durumdan dolayı Kurtuluş Savaşı yıllarında komutanlardan bir kısmı aynı zamanda milletvekiliydi.

Önemi: Ordu mensuplarına siyaset yapma yasağı getirilerek, Cumhuriyet rejiminin ve demokratikleşmesinin önü açılmış oldu.)

TÜRK İNKILABI

Anayasal Hareketler :

Teşkilat-ı Esasiye'nin Özellikleri:

- 1-Olağanüstü bir durumda hazırlandığından dolayı geniş kapsamlı değildir.
- 2-Temel hak ve hürriyetlere yer verilmemiştir.
- 3-23 madde ve bir ek bölümden oluşur.
- 4-Kuvvet ve yetkinin kaynağı millettir.
- 5-Meclisin üstünde güç yoktur.
- 6-Laik bir anayasa değildir.
- 7-Yeni devletin kurulduğunu belgeledi.
- 8-Yapılan en önemli değişik cumhuriyetin ilanı ile olmuştur.

TÜRK İNKILABI

Anayasal Hareketler :

- 9-TBMM'nin meşruluğunu ortaya koydu.
- 10-Meclis hükümeti sistemi benimsendi.
- 11-Milli egemenlik ilkesi yasallaştı.

Teşkilat-ı Esasiye'nin Geç İlan Edilme Sebepleri:

- 1-Kanunu Esasi'nin varlığı.
- 2-TBMM'nin kendisini tam olarak ispatlayamaması.
- 3-Yeni bir anayasanın kabulü yeni bir devletin kurulduğunu gösterir, bu durumda **birliği** zedeleyebilirdi.

TÜRK İNKILABI

Anayasal Hareketler :

1924 ANAYASASI (20 Nisan 1924)

Cumhuriyetin ilanından sonra yeni şartlara uygun olarak ikinci anayasa, İkinci Meclis tarafından 491 sayılı kanun ile kabul edildi. (20 Nisan 1924) ve 24 Nisan 1924'te yürürlüğe girdi.

1924 Anayasası'nın Kapsamı:

- 1-105 maddeden oluşur.
- 2-Türk milletini ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi temsil eder ve millet adına egemenlik hakkını yalnız o kullanır.
- 2- Türkiye Devleti Bir Cumhuriyettir.
- 3-Devletin dini İslam, Başkenti Ankara, dili Türkçedir.
- 4- Yasama yetkisi ve yürütme gücü Büyük Millet Meclisinde belirir ve onda toplanır.
- 5-Meclis, yasama yetkisini kendi kullanır.

TÜRK İNKILABI

Anayasal Hareketler :

- 6- Meclis, yürütme yetkisini kendi seçtiği Cumhurbaşkanı ve onun tayin edeceği Bakanlar Kurulu eliyle kullanır.(Kabine sistemi geçerlidir.)
- 7- Yargı hakkı, millet adına usul ve kanuna göre bağımsız mahkemeler tarafından kullanılır.
- 8- Milletvekili ve Cumhurbaşkanı seçimleri 4 yılda bir yapılır.
- 9- Milletvekili seçmek, yirmi iki yaşını bitiren kadın, erkek her Türk'ün hakkıdır. Seçme yaşı 22; seçilme yaşı 30'dur.
- 10-Vatandaşlar kanun önünde eşittir.

TÜRK İNKILABI

Anayasal Hareketler :

NOT: 1924 Anayasası da güçler birliği sistemini kabul etmiştir.

Anayasada “yasama yetkisi ve yürütme gücü Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde belirir ve toplanır” demektedir.

1924 Anayasası'nda daha sonra yapılan önemli değişiklikler:

- "Devletin dini İslamdır" maddesi Anayasa'dan çıkartıldı. (1928)
- Milletvekillerinin "Vallahi" diye başlayan yemin şekli "Namusum üzerine and içerim" diye değiştirilmiştir. (1928)
- Kadınlara Milletvekili Seçme ve Seçilme hakkı verilmiştir. (1934)
- Atatürk ilkeleri anayasaya girmiştir. (1937)

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Çağdaş Hukuk Sistemine Geçilmesi

1926	Türk Ceza Kanunu kabul edildi.	İtalya
1926	Ticaret Kanunu (deniz ticareti) kabul edildi.	İsviçre
1929	Ticaret Kanunu (kara ticareti) kabul edildi.	Almanya
1932	İcra ve İflas Kanunu kabul edildi.	İsviçre

17 Şubat 1926

Türk Medeni Kanunu

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Hukuk: Fertlerin birbirleriyle ve devletle olan her türlü ilişkilerini düzenleyen, toplumun huzur ve güven içerisinde yaşamasını sağlayan kurallar bütünüdür. (**Anayasa; bütün yasaların üzerinde olup hiçbir kanun, anayasaya aykırı olamaz.**)

- Her devletin kendi özelliklerine uygun bir hukuk sistemi vardır.
- Cumhuriyetin kurulması ile birlikte din ve vicdan özgürlüğü yasalarla güvence altına alınmış, böylece ülkede barış ve huzur ortamı sağlanmıştır.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Hukuk Alanında İnkılap Yapılmasının Nedenleri:

- Osmanlı Devleti'nde hukuk birliğinin olmaması
- Eski hukuk anlayışının, çağdaş yaşamın akışına ve gelişmelere uygun olmaması
- Batı uygarlığını hukuk alanında da yakalama gereksinimi
- Laik bir devlet düzeni için hukuk kurallarının güncellenmesi gereksinimi
- Eski hukuk sisteminde kadınlara tanınan hakların yetersiz olması
- Hukuk alanında eşitliğin sağlanmak istenmesi

Gibi nedenlerle;Çağdaşlaşma yolunda ilerleyen Türk milletine milli bir kimlik kazandırmak ve dünyaya uyum sağlamak için hukuk alanında inkılaplar gerçekleştirilmiştir.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Hukuk Alanında Yapılan Yenilikler :

- Bu alanda yapılan ilk büyük inkılap 1921'de kabul edilen Teşkilatı – Esasiye Kanunu'dur. Bunu 1924 Anayasası izlemiştir.
- 8 Nisan 1924'te Şer'iyeye Mahkemeleri kaldırıldı.
- Medeni Kanun'un kabulü (17 Şubat 1926)
 - Kişilerin evlenme, boşanma, miras bırakma vb. gibi her türlü ilişkilerini düzenlemek Medeni Kanun kapsamında yer almaktadır.
 - 1924'ten itibaren Batılı devletlerin medeni kanunları incelendi. Bunun sonucunda İsviçre Medeni Kanunu'nun kabulüne karar verilmiştir.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

İsviçre Medeni Kanunu'nun kabulünün nedenleri şunlardır:

- Avrupa'da hazırlanan yasaların sonuncusu olması
- Diğer yasalarda görülen eksiklerin bunda tamamlanması
- Sorunlara pratik ve akılcı çözümler getirmesi
- Kavramlarının açık bir şekilde düzenlenmesi
- Çağdaş ve laik ilkelere uygun olmasıdır.

NOT: 17 Şubat 1926 kabul edilen bu kanun 4 Ekim 1926'da uygulanmaya başlanmıştır.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Medeni Kanunu'nun getirdiği yenilikler şunlardır:

- Kadın - erkek arasında **toplumsal alanda eşitlik** sağlanmıştır.
- Kadının dilediği mesleğe girebilmesi hakkı getirilmiştir.
- Tek kadınla evlilik esas alınmıştır.
- Boşanma hakkı kadına da verilmiştir.
- Resmi nikah zorunluluğu getirilmiştir.
- Mirasta eşitlik getirilmiştir.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Mahkemelerde tek kadına tanıklık etme hakkını getirmiştir. (Eskiden iki kadın bir erkek tanık yerine geçiyordu.)
- Boşanma durumunda kadın ve çocuğun hakları güvence altına alınmıştır.
- Patrikhane ve konsoloslukların mahkeme kurabilme hakları yasaklanmıştır.
- Patrikhanelerin din işleri dışında başka işlerle uğraşması yasaklanmıştır.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Medeni Kanun'un Kabulünün Önemi:

- Yeni Türk Devleti'nin laikleşmesi yolunda önemli bir adım daha atılmıştır.
- Türk kadınına henüz siyasal haklar getirmemekle birlikte siyasal hakların verilmesine ortam hazırlamıştır.
- Kadına toplum içindeki gerçek değerini vermiştir.
- Ülkede hukuk birliği sağlanmıştır.
- Patrikhane'nin yetkileri daraltılmıştır.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Kabul edilen diğer kanunlar:

- Ceza Kanunu İtalya (1926)
- Ticaret Kanunu İsviçre (1926)
- Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu İsviçre (1927)
- Borçlar Kanunu İsviçre (1928)
- Ceza Muhakemeleri Kanunu Almanya (1929)
- Deniz Ticaret Kanunu Almanya (1929)
- İcra ve İflas Kanunu İsviçre (1932)
- İdare Hukuku Fransa

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

LAİK SİSTEME GEÇME AŞAMALARI :

- 1 Kasım 1922'de **saltanatın kaldırılması**. Siyasal yetkileri elinden alınan Osmanlı Hanedanı ,halifelik kurumunun temsilcisi olarak bir süre daha varlığını sürdürmüş,aynı gün alınan bir kararla **Şeyhülislamlık makamı** kaldırılmıştır.
- 3 Mart 1924'te halifeliğin kaldırılması. Laik ve çağdaş bir toplum yaratılmasında temel inkılapların başında gelir aynı gün **Şer'i ye ve Evkaf vekaleti** kaldırıldı. **Tevhidi Tedrisat Kanunu** kabul edildi. Böylece eğitimde laikleşme yolunda büyük bir adım atılmıştır.
- 30 Kasım 1925'te **tekke ve zaviye** kapatıldı. Toplum yapısının laikleştirilmesi yolunda önemli bir aşama gerçekleştirilmiştir.

TÜRK İNKILABI

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- 17 Şubat 1926 **Türk Medeni Kanunu** kabul edildi. Hukuk alanında laikleşme sağlanmıştır.
- 10 Nisan 1928'de Anayasa'nın laikleştirilmesi.
1924 Anayasası'nda yer alan "**devletin dini İslam'dır**" hükmü kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin yemin esası değiştirilmiştir.
- 5 Şubat 1937'de **laiklik ilkesinin anayasaya girmesi**. Böylece laiklik, anayasal hüküm haline gelmiştir.

1930-1933-1934

21 Nisan 1934

**Türk
Kadınına
Verilen
Haklar**

**Soyadı
Kanununun
Kabulü**

1 Nisan 1931

**Takvim, Saat
ve Ölçülerde
Yapılan
Değişiklikler**

30 Kasım 1925

**Tekke,
Zaviye ve
Türbelerin
Kapatılması**

25 Kasım 1925

**Şapka İnkılabı
ve
Kıyafette
Yapılan
Düzenlemeler**

**TOPLUMSAL ALANDA
YAPILAN İNKILAPLAR**

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Atatürk'ün çağdaşlaşma ülküsü: Türk tarihinden, milletin yazgısını karartan olaylardan, edinilen derslerden, Anadolu insanının özlem ve beklentilerinden, ülke şartlarından, ülkenin ve milletin geleceğini güvence altına alma isteğinden doğmuştur.

Atatürk, Türk milletinin mutluluğunu kendi mutluluğu olarak görmüş, kendini onun hizmetkârı olarak değerlendirmiş ve Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarmayı amaç edinmiştir.

Lozan Barış Antlaşması'nda bütün azınlıklar Türk vatandaşı kabul edildi.(24 Temmuz 1923)

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Şapka İnkılabı ve Kıyafette Yapılan Düzenlemeler: (25 Kasım 1925)

Sebebi:

- Osmanlı halkı ile Avrupa halkları arasındaki en belirgin farkın, dış görünüş olması.
- Atatürk'ün, Türk milletini her alanda olduğu gibi kıyafet konusunda da uygar bir toplum düzeyine ulaştırmak istemesi.
- II. Mahmut dönemi ıslahatlarından olan Fes, Türk milletine özgü bir başlık değildi.
- Atatürk, 23 Ağustos 1925'te Kastamonu ve İnebolu'ya yaptığı seyahatlerde şapkayı halka göstererek kıyafet devriminin ilk işaretini verdi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Şapka İnkılabı ve Kıyafette Yapılan Düzenlemeler:

- TBMM tarafından 671 sayılı Şapka Giyilmesi (İktisâsı) Hakkında Kanun (Kılık-Kıyafet Kanunu, Şapka İnkılabı) kabul edildi. (25 Kasım 1925) ve (28 Kasım 1925) yürürlüğe girdi.
- Yine TBMM tarafından 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun kabul edildi. (3 Aralık 1934) ve sonra yürürlüğe girdi. (13 Aralık 1934)

Önemi:

Dini görevlilerin, ibadet yerleri haricinde dini giysilerle dolaşması yasaklandı.

Sadece **Diyanet İşleri Başkanı, Yahudi Hahambaşı, Rum ve Ermeni patrikleri** gibi en yüksek din görevlilerinin, dinsel giysiler ile gezmeleri kabul edildi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Şapka İnkılabı ve Kıyafette Yapılan Düzenlemelerin Önemi:

- Kılık kıyafet birliği sağlandı.
- Şapka giyilmesi zorunlu oldu.
- Toplumdaki birlik ve beraberlik güçlendi.
- Türk milleti çağdaş bir görüntüye kavuştu.
- Giyim ve kuşamdaki karmaşa sona erdi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması: (30 Kasım 1925)

Mustafa Kemal Atatürk 1925'te verdiği bir beyanatta'' Türkiye Cumhuriyeti bir şeyhler, dervişler, müritler ve meczuplar ülkesi olamaz'' demiştir.

- İslam dininde ruhban sınıfı yoktur.
- Tarikat: İslam bilginlerinin Allah'a ulaşmak için izledikleri yola denir.
- Tekke: Tarikat mensuplarının toplandıkları yerlere denir.
- Zaviye: Tekkelerin küçüklerine denir.
- Türbe: Devlet adamı ve din alimlerinin mezarlarının bulunduğu oda şeklindeki yapıya denir.
- Şeyh: Tarikat yöneticilerine denir.
- Derviş: Tarikat üyelerine denir.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması: (30 Kasım 1925)

Tekke ve zaviyeler, Osmanlı Devleti'nin en önemli dini ve kültürel kurumlarıydı ancak zamanla;

- İslam dininin özüne aykırı hareket etmeleri
- Topluma faydalı kurumlar olmaktan uzaklaşmaları
- Devletin aleyhinde birtakım planların tasarlandığı yerler olmaları
- İşsiz güçsüz bir kısım insanların dolduğu yerler olmaları.
- Halkın samimi dinsel duygularının istismar edildiği ve sömürüldüğü yerler haline gelmeleri.

Üzerine TBMM tarafından 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması kanunu çıkartılmıştır.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması: (30 Kasım 1925)

NOT:

- 1- Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatılmıştır.
- 2- Tarikat ve Türbeler ile ilgili unvanlar (Şeyh, Derviş, Mürit, Dede, Baba) yasaklanmıştır.
- 3- Falcılık, büyücülük ve muskacılık yasaklanmıştır.

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması Önemi:

- **Milli kimliğin oluşmasını** engelleyen önemli engeller kalktı.
- **Kişi özgürlüğünü** dine dayalı davranışlarla kısıtlayan engeller kalktı.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler:

(26 Aralık 1925) - (20 Mayıs 1928) - (1 Nisan 1931)

• Osmanlı Devleti'nde iki takvim kullanılıyordu. **Sosyal hayatta Hicri Takvim, Resmi işlerde Rumi Takvim** kullanılıyordu.

• TBMM tarafından 698 sayılı kanunla **Uluslararası Takvim (Miladi Takvim)** kabul edildi.**(26 Aralık 1925)** .

Önemi:-Takvim birliği sağlandı.

-Toplumsal kargaşa sona erdi.

-Uluslararası ilişkilerdeki uyumsuzluklar giderildi.

-Resmi işlerin yürütülmesinde ortaya çıkan problem giderildi.

-Çağdaş ülkelerle olan ticari, sosyal, politik ve kültürel ilişkilerde ortaya çıkan problem giderildi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler:

(26 Aralık 1925) - (20 Mayıs 1928) - (1 Nisan 1931)

- Osmanlı Devleti döneminde ülke genelinde saatler Güneş'in doğuşu ve batışına göre ayarlanıyordu.
- TBMM tarafından 698 sayılı Günün 24 Saate Taksimine Dair (Uluslararası Saat) Kanun kabul edildi. (26 Aralık 1925)

Sebebi: Ülkenin her bölgesinde ayrı saat uygulamasının, günlük hayat ve resmi işlerde karışıklığa neden olması.

Önemi: - Saat birliği sağlandı.

- Çağdaş toplumlarla eş zamanlılık sağlandı.

- Alaturka saat yerine, uluslararası alafranga saate geçildi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler:

(26 Aralık 1925) - (20 Mayıs 1928) - (1 Nisan 1931)

- Osmanlı Devleti döneminde Arap rakamları kullanılıyordu.
- TBMM tarafından 1288 sayılı Beynelmilel Erkamın (Uluslararası Rakamlar) Kabulü Hakkında Kanun kabul edildi. (20 Mayıs 1928)

Önemi: - Rakam birliği sağlandı.

-Ekonomik yönden çağdaş toplumlarla birlik sağlandı.

-Arap (doğu) rakamları bırakılıp uluslararası Latin Rakamları'nın kullanılması zorunlu hale getirildi.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler:

(26 Aralık 1925) - (20 Mayıs 1928) - (1 Nisan 1931)

- **TBMM tarafından 1782 sayılı kanunla Ağırlık ve uzunluk ölçüleri değiştirildi. (26 Mart 1931)**
- **Bazı ölçü ve tartı birimleri, ülke içinde bölgeden bölgeye, şehirden şehire değişebiliyordu. Endaze, arşın, kulaç gibi uzunluk ölçülerinin yerini metrik sistem,**
- **Dirhem, okka gibi ağırlık ölçülerinin yerini miligramdan tona kadar uzanan ağırlık ölçü sistemi,**
- **Hacim için kullanılan kile, şinik, tas, ölçek gibi ölçülerin yerini litre sistemi,**
- **Yüzey ölçümünde kullanılan dönüm ve çiftlik gibi ölçülerin yerini metrekareden kilometrekareye kadar uzanan sistem aldı.**

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler:

(26 Aralık 1925) - (20 Mayıs 1928) - (1 Nisan 1931)

Önemi:

- Ölçü birliği sağlandı.
- Uluslararası ticaret kolaylaştı.
- Ülkede tam bir ölçü birliği sağlandı.
- Ekonomik ve sosyal ilişkilerde ortaya çıkan problemler sona erdi.
- Çağdaş toplumlarla da eş zamanlılık ve eş değerlilik sağlandı.
- Takvim, saat, rakamlar ve ölçüler konusunda çağdaş dünya ile uyumlu hâle gelen idari ve sosyal hayat **1935'te, hafta tatili düzenlemesiyle tamamlandı.** Osmanlı Dönemi'nde toplumun tüm kesimi için **ortak bir tatil günü** yoktu. Batı ülkelerinde hafta tatili **pazar günüydü.** Bu farklılık, batı ile ilişkilerde aksamaya neden oluyordu. **Hafta tatili cuma gününden pazar gününe alındı.**

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Soyadı Kanunu Kabulü : (21 Haziran 1934)

- Kişilerin isimleri, lakapları ve bulunduğu yerler aynı olduğunda; okul, tapu, miras, mahkeme, vergi toplama, askerlik ve diğer devlet işlerinde problemlere sebep olması.
- Çağdaş bir toplum oluşturulmak istenmesi.
- Üzerine TBMM tarafından 2525 sayılı **Soyadı Kanunu** kabul edildi. (21 Haziran 1934).

Kanunun maddeleri:

- Madde 1- Her Türk öz adından başka soyadını da taşımaya mecburdur.
- Madde 2- Söyleyişte, yazılıшта, imzada öz ad önde, soyadı sonda kullanılır.
- Madde 3- Rütbe ve memuriyet, aşiret ve yabancı ırk ve millet isimleriyle umumi edeplere uygun olmayan veya iğrenç ve gülünç olan soyadları kullanılamaz.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Soyadı Kanunu Kabulünün Önemi:

- Herkes uygun bir soyadı almıştır.
- Türk milleti milli kimlik kazanmıştır.
- İsmet İnönü'nün önerisi ile TBMM tarafından 2587 sayılı kanunla, Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve Türk milletine yaptığı hizmetlerden dolayı, Türk milletinin bir şükran ifadesi olarak "**ATATÜRK**" soyadı verilmiştir. (24 Kasım 1934)

NOT: Atatürk soyadı, sadece Mustafa Kemal Atatürk'e aittir.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Soyadı Kanunu Kabulünün Önemi:

- TBMM tarafından 2590 sayılı **Efendi, Bey, Paşa** Gibi Lâkap ve unvanların Kaldırıldığına Dair Kanun kabul edildi. (26 Kasım 1934).
- NOT: **Ağa, Hacı, Hafız, Hoca, Molla, Paşa**, gibi lakap ve unvanlar kaldırılmıştır. Erkek ve kadın vatandaşlar, kanunun karşısında ve resmi belgelerde yalnız adlarıyla anılırlar. (1. Madde)
- Sivil ve rütbe ve resmi nişanlar ve madalyalar kaldırılmıştır ve bu nişan ve madalyaların kullanılması yasaktır. Savaş madalyaları istisnadır.

Önemi:

- Toplumda derece ve ayrıcalık belirten unvanlar resmen kaldırılmıştır.
- Yurt savunmasında ve Milli Mücadele'de gösterilen başarılarından dolayı verilen madalyalar dışında, Osmanlı Devleti'nin verdiği tüm rütbe, nişan ve madalyalar yasaklanmıştır.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Türk Kadınının Siyasal Haklara Kavuşması

Türk Medeni kanunu ile kadına verilen haklarla kadın- erkek arasında toplumsal eşitlik sağlanmıştır. Sıra **siyasal haklara** gelmişti.

Bu alanda yapılan başlıca inkılaplar şunlardır:

- **3 Nisan 1930**'da onaylanan Belediye Yasası ile kadınlara **belediye** (yerel) seçimlerine katılma hakkı tanımıştır.
- **26 Ekim 1933**'te Türk kadınına **Köy Muhtarı** Seçme ve Seçilme Hakkı ile İhtiyar Heyetlerine Seçilme Hakkı tanınmıştır.
- **5 Aralık 1934**'te **milletvekili** seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.

TÜRK İNKILABI

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Türk Kadınına Verilen Siyasal Hakların Önemi:

- Bu alandaki uygulamalarla Türk kadını toplumsal ve ekonomik ilişkilerinin yanı sıra siyasal alanda da yerini almış ve Türk erkekleriyle hak ve özgürlükler açısından eşit konuma yükselmiştir.
- 1930'lu yıllarda pek çok Batılı ülkede kadınların siyasal hakları yoktu. Bu nedenle Türkiye'deki siyasal gelişmeler **Batılı pek çok ülkeye örnek oluşturacak niteliktedir ve Atatürk İnkılapları bir taklit değil Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan birtakım zorunlulukların sonucudur.**

Harf İnkılabı
1 Kasım
1928

Türk Tarihini
Tetkik
Cemiyeti
15 Nisan
1931

Türk Dili
Tektik
Cemiyeti
12 Ekim
1932

Tevhid-i
Tedrisat
Kanunu
3 Mart 1924

Üniversite
Reformu
31 Mayıs
1933

EĞİTİM VE KÜLTÜR
ALANINDA YAPILAN
İNKILAPLAR

1

2

3

4

5

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Osmanlı Devleti'nin, eğitim üzerinde direk birleştirici bir etkisi olmadığı gibi kapitülasyonlar aracılığıyla yabancıların ve Farklı dinden olanların açtıkları kendi okulları vardı. **Eğitimde birlik yoktu.**
- Osmanlı Devleti; Batı'daki gelişmelerden etkilenerek, medreselerin yanı sıra Batı tarzında okullar açmaya başlamış, **bu durum ülkede kültür ikiliğine yol açmış, dil, bilgi, duygu ve düşünce bakımından farklı nesiller yetişmesine neden olmuştur.**
- Medreseler Şer'iyye ve Evkaf Vekaleti'ne bağlıydı.
- Eğitim sistemindeki bu aksaklıkları çok iyi gören **Mustafa Kemal Atatürk**'e göre, öğretim birliği sağlanmadan sosyal bütünleşme ve çağdaşlaşma sağlanamazdı.
- Eğitim ve öğretim alanındaki ilerleme bir milletin en önemli uygarlık göstergesidir.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Ülke sorunlarının çözümü ancak çağdaş bir eğitimle mümkündür.
- Bir milletin varlığını sürdürmesi, kalkınması, güçlenmesi ve mutlu yaşaması eğitim ile mümkündür.
- Türk milletinin özgür ve bağımsız yaşamasının yolu eğitimden geçmektedir.

Türk milli eğitim politikasının amacı; Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkartacak özellikleri, Türk gençliğine kazandırmaktır.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tevhidi Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

- TBMM tarafından 430 sayılı **Tevhid-i Tedrisat** (Eğitim ve Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu kabul edildi. (3 Mart 1924)

Önemi: Eğitim ve öğretim birliği sağlandı.

Medreseler kapatıldı.

Ayrıca; TBMM tarafından Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun kabul edildi. (2 Mart 1926)

Tevhidi Tedrisat Kanunu sonrası Türk hükümetin, "Yabancı Okullar"

konusunda aldığı kararlar:

Bütün yabancı okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanacak

Yabancı okulların denetimi bakanlık müfettişleri tarafından

yapılacaktır.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Yabancı Okullarda okutulan kitaplarda Türklük aleyhine konular bulunmayacaktır.
- Din derslerine ve dini törenlere okulun mensup olduğu dinden öğrenciler katılacaktır.
- Yabancı okullarda Türkçe, Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık dersleri Türk öğretmenler tarafından ve Türkçe okutulacaktır.

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR ÖNEMİ:

- Medreseler kapatılmıştır.
- Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış ve karma eğitime geçilmiştir.
- Laik bir eğitim sistemi kurulmuştur.
- Eğitim ve öğretimde birlik sağlanmıştır.
- Azınlık okullarının zararlı faaliyetleri engellenmiştir.
- Bütün okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Harf İnkılabı:(1 Kasım 1928)

- TBMM tarafından 1353 sayılı Yeni Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun kabul edildi ve **Latin Alfabesi**'ne geçildi. (1 Kasım 1928)

Sebebi:

- Avrupa ile her türlü ilişkileri kolaylaştırmak.
- Çağdaş ve modern ülkeler seviyesine ulaşmak.
- Arap alfabesinin Türkçenin yapısına uymaması.
- Arap harflerinin okuma ve yazmayı zorlaştırması.
- Dil ve alfabe birliği sağlayan toplumlarda okuma yazmanın daha kolay öğrenilmesi.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Harf İnkılabı:(1 Kasım 1928)

- Atatürk, 9 Ağustos ve 25 Ağustos 1928 'de İstanbul Sarayburnu'nda yeni Türk alfabesini büyük bir heyecan içinde halka tanıttı.
- Türk milleti Türkçenin yapısına uygun olan bu alfabeyi kısa zamanda benimsedi.

Önemi:

- Dilin gelişmesi sağlandı.
- Milli kültürün gelişmesi sağlandı.
- Milli birlik ve beraberliğimiz güçlendi.
- Ortak bir konuşma ve yazma dili meydana getirildi.
- 1929 yılının Ocak ayından itibaren yayımlanan bütün eserler yeni alfabe ile basılmaya başlandı.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti :(15 Nisan 1931)

- Atatürk, Türk tarihinin bilimsel metotlarla incelenmesi ve ortaya çıkarılması için **Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti** 'ni kurdu.
(15 Nisan 1931)

Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti'nin yaptığı çalışmaların sonucu:

- Bu cemiyet, bilimsel ve teknik metotlarla yaptığı araştırmalar sonucunda **Türk Tarih Tezi** adı verilen bir yaklaşımı benimsedi.
- Ankara'da Türk ve yabancı tarihçilerin katıldığı Birinci Türk Tarih Kurultayı toplandı. (2-11 Temmuz 1932)
- İlk Türk devletlerinden olan Hun, Göktürk, Uygurlardan Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar bütün Türk tarihi incelendi.
- Türklerin tıp, astronomi, coğrafya vb. alanlarında yetiştirdikleri bilim adamlarıyla dünya medeniyetine ve insanlığın gelişimine katkıları vurgulandı.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Türk Dili Tektik Cemiyeti: (12 Ekim 1932)

- Dil, milli kültürün en önemli unsurudur.
- Kültür, dil sayesinde bir sonraki nesillere aktarılır.
- Atatürk'e göre dil birliği milli kültürün vazgeçilmez bir ögesidir.
- Milli duygu ile dil arasında kuvvetli bir bağ bulunmaktadır.

Türk Dili konusunda çalışma yapılmasının sebepleri:

- Türkçeyi bilim ve kültür dili durumuna getirmek.
- Türk dilini yabancı dillerin etkisinden kurtarmak.
- İnsanları kaynaştırmak, milli birlik ve beraberliği sağlamak.
- Türk dilini sadeleştirerek yazı dili ile konuşma dili arasındaki farklılığı gidermek.
- Türk dilini zenginleştirilmek ve zenginliğini ortaya koyacak araştırmalar yapmak.

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Türk Dili Tektik Cemiyeti: (12 Ekim 1932)

Türk Dili konusunda yapılan çalışmalar:

- Türkçe'yi sadeleştirilme çalışmaları başladı. (1 Eylül 1929)
- Atatürk, Türk dili ve edebiyatı üzerinde bilimsel çalışma yapması için **Türk Dilini Tetkik Cemiyeti** 'ni kurdu. (12 Temmuz 1932)
- Dolmabahçe Sarayı'nda dil konusunda Birinci Türk Dili Kurultayı yapıldı. (26 Eylül-5 Ekim 1932)

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Üniversite Reformu :(31 Mayıs 1933)

Mustafa Kemal ATATÜRK 1 Kasım 1933 TBMM Açılış Konuşması

“Arkadaşlar! Üniversite tesisine verdiğimiz ehemmiyeti beyan etmek isterim. Yarım tedbirlerin kısır olduğuna şüphe yoktur. Bütün işlerimizde olduğu gibi maarifte ve kurulan üniversitede de radikal tedbirlerle yürütmek kati kararımızdır”

Sebebi:

- Modern tarzda üniversite kurmak.
- Üniversitelerin, bir ülkenin kalkınması için en önemli itici güçlerden biri olması.
- Hızla kalkınıp gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşmak için, bilim ve fen alanında çalışmalara ağırlık verilmesini gerekliliği
- Atatürk, üniversite sisteminin düzenlemesi için İsviçre’den **Albert Malche**'yi Türkiye’ye davet etti ve rapor hazırlamasını istedi. (1932)

TÜRK İNKILABI

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Üniversite Reformu :(31 Mayıs 1933)

- TBMM tarafından 2252 sayılı kanunla **Darülfünun** kapatılarak yerine **İstanbul Üniversitesi** kuruldu. (31 Mayıs 1933)

Önemi: Eğitime başlayan Türkiye'nin ilk üniversitesidir.(18 Kasım1933)

- Üniversiteler Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.
- Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kuruldu. (1933)
- Milli Musiki ve Temsil Akademisi kuruldu. (1934)
- Türk dili, Türk tarihi ve Türk coğrafyasını derinliğine araştırmak için TBMM tarafından Ankara'da 2035 sayılı kanunla **Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi** kuruldu. (14 Haziran 1935)
- İstanbul'da **Dolmabahçe Sarayı'nın Velihaht Dairesi'nde Resim ve Heykel Müzesi** açılmıştır. (20 Eylül 1937)

Önemi: Türkiye'nin ilk güzel sanatlar müzesidir.

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

**17 Şubat
1923**

**Türkiye
İktisat
Kongresi**

**19 Nisan
1925**

**Sanayi
ve
Maadin
Bankası**

**28 Mayıs
1927**

**Teşvik-i
Sanayi
Kanunu**

**3 Nisan
1937**

**Karabük
Demir
Çelik
Fabrikası**

**14 Haziran
1935**

**Maden
Tetkik ve
Arama
Enstitüsü**

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İktisat Kongresi: (17 Şubat 1923)

- Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda, ülkenin her tarafı harap ve yıkılmıştı.
- **Atatürk'ün ekonomi politikasının amacı;** Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırılmaktır..
- **Atatürk'e göre Türk milletinin gelişmesi ve ilerlemesi:** Sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yapılacak çalışmalarla mümkündür.

Toplanma Sebebi:

- Ekonomik bağımsızlık kazanmak.
- Bir ekonomi politikası oluşturmak.
- Devletin içinde bulunduğu ekonomik şartları görüşmek.
- Yeni Türk Devleti'nin izleyeceği ekonomik programı ve kalkınma hedeflerini belirlemek.

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İktisat Kongresi: (17 Şubat 1923)

- Kongreye ülkenin her yanından, çeşitli meslek gruplarından (işçi, çiftçi, tüccar ve sanayici) 1135 temsilci katıldı.
- Lozan Barış Görüşmeleri'ne ara verilmesi sonrasında İzmir İktisat Kongresi toplandı.
- Toplantının açılış konuşmasını Atatürk yaptı.
- İzmir İktisat Kongresi (Türkiye İktisat Kongresi) ve Misak-ı İktisadi (Ekonomik And) 'nin kabulü (17 Şubat – 4 Mart 1923)

Misak-ı İktisadi'nin maddeleri:

- Sanayi teşvik edilmelidir.
- Sendika hakkı tanınmalıdır.
- Milli bankaların kurulması sağlanmalıdır.
- Demiryolu inşaatı programa bağlanmalıdır.
- Yabancıların kurdukları tekellerden kaçınılmalıdır.

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İktisat Kongresi: (17 Şubat 1923)

- **Misak-ı İktisadi'nin maddeleri:**
- Asıl olan siyasal bağımsızlık kadar **ekonomik bağımsızlıktır.**
- Türk vatandaşlarının, **yerli mal** kullanımına teşvik edilmelidir.
- Ekonomik gelişmemiz ve kalkınmamız milli bağımsızlık içinde sağlanacaktır.
- **Ham maddesi yurt içinde yetişen veya yetiştirilebilen sanayi dalları kurulmalıdır.**
- Türk milleti, büyük zorluklar ve fedakarlıkla elde ettiği milli **bağımsızlıktan ödün vermeyecektir.**

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İktisat Kongresi: (17 Şubat 1923)

Misak-ı İktisadi'nin Önemi:

- Milli ekonominin temelleri atılmıştır.
- Ulaşım ağının geliştirilmesi kararlaştırılmıştır.
- Özel sektörün desteklenmesi benimsenmiştir.
- Devlet eli ile bir bankanın kurulacağı belirtilmiştir.
- Ekonomik bağımsızlığın özenle korunacağı vurgulanmıştır.
- Yer altı ve yer üstü kaynaklarından yararlanılacağı belirtildi.
- İşçilerin çalışma şartlarının iyileştirilmesine karar verilmiştir.
- Ulusal ekonomiye geçişin ve sanayileşmenin alt yapı çalışmaları başlatılmıştır.

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İktisat Kongresi: (17 Şubat 1923)

Misak-ı İktisadi'nin Önemi:

- Milli sanayinin ve ihracatın korunması ve geliştirilmesi için ilkeler tespit edilmiştir.
- Kongrede yeni Türk devletinin izleyeceği ekonomik program ve kalkınma hedefleri belirlenmiştir.
- Milli ekonomi ilkelerine göre yurdumuzun öz kaynakları kullanarak kalkınma projeleri geliştirilmiştir.
- Devlet, her alanda ihtiyaç duyduğu ve toplumun ihtiyacı olan maddeleri karşılamayı kendisine görev saymıştır.
- **1933 'den itibaren planlı ekonomiye geçildi, Devletçilik ilkesi ve Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanmaya başlandı**

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Türkiye İş Bankası kuruldu. (26 Ağustos 1924)

- Ülke ekonomisine katkı sağladı.
- Cumhuriyet döneminin ilk milli (Ulusal) bankasıdır.
- Sanayicilerin kredi ve sermaye ihtiyaçlarını karşılandı.

Türkiye Taş Kömürü Kurumu kuruldu. (1924)

Aşar (Öşür) Vergisi kaldırıldı. (17 Şubat 1925)

- Böylece köylünün üzerindeki vergi yükü azaltılmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk; kendi parasıyla aldığı toprak üzerinde, Ankara'da **Atatürk Orman Çiftliği**'ni kurdu. (1925)

- Atatürk Orman Çiftliği ile Türkiye'ye örnek olmak.
- Yeni bitkiler yetiştirip tarımsal üretimi zenginleştirmek.
- Tarımda uygulamayı ön plana çıkararak üretimi artırmak.
- Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası kuruldu. (1925)

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKİLÂPLAR

Tarım Alanında Yaşanan Gelişmeler

- Aşar vergisi kaldırıldı. (17 Şubat 1925)
- Ziraat Yüksek Enstitüsü kuruldu.
- Tohum ıslahları yapıldı.

Ulaşım Alanında Yaşanan Gelişmeler

- Kabotaj Kanunu (1 Temmuz 1926)

Sağlık Alanında Yaşanan Gelişmeler

- Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (1930)
- KIZILAY(1923)
- Ebe Okulu (1924)
- Kızılay Hemşire Okulu (1925)

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Cumhuriyet döneminde tarım üretimini artırmak için yapılan çalışmalar:

- Tarımsal hastalıklarla mücadele başlatıldı.
- Tohum Islah (iyileştirme) İstasyonları kuruldu.
- Meteoroloji İstasyonları kuruldu.
- Toprak Mahsulleri Ofisi kuruldu.
- Tarım Kredi Kooperatifleri kuruldu.
- Türkiye Zirai Donatım Kurumu kuruldu.
- Silifke, Tarsus, Dörtyol ve Yalova'da **Devlet Üretme Çiftliği** gibi örnek çiftlikler kuruldu.
- Orta ve yüksek düzeyde **Ziraat okulları** açıldı.
- **Uşak Şeker Fabrikası** açıldı. (1926)

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- **Kayseri Uçak Fabrikası** açıldı. (1926)
- **Emlak ve Eytam Bankası** kuruldu. (1926)
- TBMM tarafından **Ticaret Kanunu** kabul edildi. (1926)
- **Devlet İstatistik Enstitüsü** kuruldu. (1926)

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

TBMM tarafından Teşvik-i Sanayi (Sanayiye Özendirme) Kanunu kabul edildi. (28 Mayıs 1927)

- Özel sektöre vergi muafiyeti getirildi.
- Özel sektöre ucuz devlet arazisi verildi.
- Büyük sanayi kuruluşları devlet tarafından kuruldu.
- Devlet dairelerinde yerli malı ürünlerin kullanılması sağlandı.
- Özel sektör fabrika kurması için devlet tarafından desteklendi.

Bu kanundan sonuç alınamamasının sebepleri:

- Yabancı sermaye baskısının devam etmesi.
- Yerli sermaye birikiminin özel sektörde olmaması.
- Dünyada 1929 yılında ekonomik bunalımın çıkması.

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- İthalat mallarından alınan gümrük vergileri yükseltilerek, **yerli üretim artırılmaya çalışıldı. (1929)**
- **Yerli Malı Haftası** kutlanmaya başlandı.
- TBMM tarafından 1567 sayılı **Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun** kabul edildi. (20 Şubat 1930)
- Ankara'da **Merkez Bankası** kuruldu. (11 Haziran 1930)
- Gölcük'te **Modern Türk Donanmasının** temelleri atıldı. (1930)
- **Tekstil, demir-çelik, kâğıt vb. fabrikaları bünyesinde toplayan ve aynı zamanda bir banka olan Sümerbank** kuruldu. (1933)
- 1929'da ortaya çıkan Dünya Ekonomik Bunalımı'yla birlikte özel sektör sanayi kuramadığı için, **Devletçilik** politikası benimsenmiş, devlet ekonomiye müdahale etmiş ve **Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı** uygulanmaya konularak, **planlı ekonomiye** geçilmiştir. (1933-1938 yılları arası)

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- 1934 – 1938 yılları arasında Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulandı. Bu plan döneminde devlet özel sektörün kuramadığı fabrikaları kendisi kurdu.
- Sanayi hamlesi başladı.
- Tekstil üretimi ve ağır sanayinin temelini oluşturan çelik üretimine önem verildi.
- Yeni oluşturulan sanayi tesislerinde çalışacak yetişmiş personel ihtiyacını gidermek için çalışmalar yapıldı.
- Ayrıca Sümerbank, Malatya, Kayseri, Bursa'da Merinos Fabrikaları, Gemlik'te Suni İpek, Nazilli'de Basma, Beykoz'da deri, Eskişehir'de Şeker, Bursa'da Süt, İzmit'te Kağıt ve İstanbul'da Paşabahçe Şişe ve Cam, Ereğli'de Bez, Sivas'ta Vagon Fabrikası kuruldu.
- 1938 – 1942 yılları arasında İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı dört yıllık uygulamaya konuldu. İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nı İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle uygulamak mümkün olmadı.

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü (MTA) kuruldu. (1935)
- **Sebebi:**
- Yer altı zenginliklerimizi araştırmak, ortaya çıkarmak ve işlemek.
- Kurulan fabrikaların ham madde ihtiyaçlarını karşılamak.
- Etibank kuruldu. (1935)
- **Sebebi:** Madencilik sektörüne destek sağlamak.
- **Önemi:**
- Ağır sanayinin temelleri atılmış oldu.
- Yabancıların elinde bulunan maden ocakları satın alınarak millileştirildi.
- Makine Kimya Endüstrisi (MKE) Kurumu kuruldu. (1937)

TÜRK İNKILABI

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- Devletçilik ilkesi ilk defa anayasada yer almıştır. (1937) Devletçilik ilkesi benimsenerek devlet ekonomiye müdahale etmiştir.
- Denizbank kuruldu. (1937)
- Mustafa Kemal Atatürk; Atatürk Orman Çiftliği ve diğer çiftliklerini hazineye bağışladı. (11 Haziran 1937)
- Halk Bankası kuruldu. (1938)
Sebebi: Esnaf ve sanatkarın kredi ihtiyacının karşılamak.
- Karabük Demir-Çelik Fabrikası kuruldu (1939)

TÜRK İNKILABI

Ulaşım Alanında Yaşanan Gelişmeler

- TBMM tarafından 815 sayılı **Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanun** kabul edildi. **(19 Nisan 1926) ve (1 Temmuz da 1926)'da yürürlüğe girdi.**
- 1923-1939 yılları arasındaki 15 yıllık sürede 3186 km **demiryolu** yapılmıştır. 1929 km demiryolu yabancı şirketlerden satın alınarak **millileştirilmiştir.**

TÜRK İNKILABI

Sağlık Alanında Yapılan İnkılaplar

- Uzun süren savaşlar nedeniyle ülkemizde sağlık hizmetleri ihmal edilmişti.
- Milli Mücadele'den yeni çıkmış olan halkımızın sağlık sorunlarını kökünden çözmek ve ona daha iyi şartlar sunmak gerekiyordu.
- Bunun bilincinde olan Cumhuriyet Hükümeti de, sağlık konularında çalışacak elemanların yetiştirilmesi, sayılarının artırılması, sağlık kurumlarının iyileştirilmesi ve yeterli hâle getirilmesiyle işe başlamıştır.
- BMM tarafından çıkarılan bir yasa ile Sağlık Bakanlığı kuruldu. (3 Mayıs 1920)
- Halkın zararlı maddelerden uzak tutulması için faaliyet gösteren Yeşilay Cemiyeti 'nin çalışma alanları genişletildi.

TÜRK İNKILABI

Sağlık Alanında Yapılan İnkılaplar

- Çocuk Esirgeme Kurumu kuruldu. (1921)
- İzmir Veremle Mücadele Cemiyeti Behçet Uz'un girişimiyle kuruldu. (1923)
- Türkiye Hilal-i Ahmer Cemiyeti kuruldu. (1923) Daha sonra ismi Türkiye Kızılay Cemiyeti 'ne dönüştü. (1935)

(NOT: 11 Haziran 1868'de bir grup idealist doktor "Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti"ni kurdu.Cemiyet 1877 yılında "Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti"adını aldı.)

- Ankara, Kayseri, Sivas, Erzurum, Diyarbakır Numune Hastaneleri açıldı. (1924)

TÜRK İNKILABI

Sağlık Alanında Yapılan İnkılaplar

- **Kızılay Hemşire Okulu** açıldı. (21 Şubat 1925)
- TBMM tarafından **Trahomla Savaş Kanunu** çıkarıldı. (1925)
- **Veremle Mücadele Cemiyeti** kuruldu. (1927)
- Ankara'da **Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü** kuruldu. (27 Mayıs 1928) TBMM tarafından 1593 sayılı **Umumi Hıfzıssıhha Kanunu** kabul edildi. (24 Nisan1930)
- **Sebebi:**
- **Salgın hastalıklarla mücadele etmek.**
- **Salgın hastalıklar konusunda bilimsel çalışmalar yapmak.**